

Kombiniran intenzivni program o sodelovalnem socialnem delu¹

Na Katedri za teorije in metode pomoči na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani smo v študijskem letu 2023/2024 izvedli kombiniran intenzivni program (KIP) v okviru mednarodnega programa Erasmus+. Poimenovali smo ga »Sodelovalno socialno delo« (ang. *Collaborative social work*). V njem smo sodelovali učitelji in učiteljice socialnega dela s petih evropskih univerz oz. petih evropskih držav, poleg nas iz Slovenije so to bile Hrvaška (Univerza v Zagrebu), Srbija (Univerza v Beogradu), Nemčija (Univerza uporabnih ved Augsburg) in Nizozemska (Katoliška univerza uporabnih ved Ede). V organizacijskem timu slovenske gostiteljske fakultete in univerze smo sodelovali: vodja doc. dr. Lea Šugman Bohinc, soizvajalki izr. prof. dr. Nina Mešl in doc. dr. Tadeja Kodele ter Erasmus koordinator Borut Petrovič Jesenovec. V programu je sodelovalo 8 učiteljic in učiteljev socialnega dela, Erasmus koordinator in 21 študentk in študentov socialnega dela, skupaj torej 30 udeležencev.

Za uspešno sodelovanje v KIP-u študent prejme 3 kreditne točke (ECTS), ki se mu vpišejo v prilogo k diplomi 1. oz. 2. stopnje, slovenske študentke oz. študenti pa lahko v kombinaciji s še dvema kreditnima točkama z njimi nadomestijo kreditne točke za zunanji izbirni predmet v svojem predmetniku.

Program je obsegal tri pripravljajalna virtualna srečanja učiteljev (24. 11. 2023, 18. 1. in 10. 4. 2024), prvo virtualno srečanje učiteljev in študentov (13. 5. 2024), teden v Ljubljani (od 3. do 7. 6. 2024) z enodnevno ekskurzijo na Ptuj na obisk tamkajšnje enote Centra za socialno delo Spodnje Podravje, in drugo virtualno srečanje učiteljev in študentov (3. 7. 2024). Na pripravljajlnih srečanjih in prvem virtualnem srečanju smo na podlagi osnutka, ki ga je pripravil slovenski organizacijski tim, sooblikovali program tedna v Sloveniji. Tudi glede vsebine vseh virtualnih srečanj smo bili vselej soustvarjalni. Načelo aktivnega sodelovanja v vseh fazah programa je bilo naše vodilo, s katerim smo tudi v tem pogledu potrjevali osrednjo temo KIP-a.

Vsak od sodelujočih učiteljev in učiteljic je prispeval k vsebini programa. Vodja doc. dr. Lea Šugman Bohinc je organizirala in moderirala okroglo mizo o ideji KIP-a in poučevanju sodelovalnega socialnega dela v študijskih programih partnerskih univerz. Hrvaška kolegica prof. dr. Kristina Urbanc je izvedla

1 Poročilo posvečamo dragi kolegici in učiteljici dr. Nevenki Žegarac, ki nas je povsem nepričakovano, po kratki in hudi bolezni, zapustila ob koncu poletja.

Proslavljanje uspešno izvedenega programa zadnji dan v Ljubljani.
(Foto: Borut Petrovič Jesenovec)

predavanje in delavnico o uporabniški perspektivi in sodelovalnem pristopu, nemška kolegica prof. dr. Nicole Klinkhammer pa o sodelovalnem načinu izvajanja sistema zaščite otroka. Srbski kolegi prof. dr. Nevenka Žegarac in izr. prof. dr. Anita Burgund Isakov sta nas uvedli v sodelovalno socialno delo z otroki. Nizozemski kolega doc. dr. Albert van Dieren pa je kot rdečo nit celotnega tedna pripravil kratke prispevke in vodil pogovore o razmišljanju tretjega reda oz. upoštevanju socialnih mrež uporabnikov in širših družbenih dejavnikov socialnih problemov in njihovih rešitev.

Svojevrstni vrhunec programa je pomenila ekskurzija na ptujsko enoto Centra za socialno delo Spodnje Podravje. Tam so nam direktorica Valerija Ilešič Toš in njen tim skupaj s fakultetnima kolegicama izr. prof. dr. Nino Mešl in doc. dr. Tadejo Kodele predstavile podprojekt »družinski laboratorij« (*FamilyLab*) v okviru mednarodnega projekta LINK – Mreže za učenje in inovacije in nas pritegnile k aktivnemu sodelovanju, s katerim smo pripomogli k nadaljnjemu razvoju tega podprojekta.

Učni del KIP-a je spremljalo medsebojno druženje udeležencev. Prvega dne je Borut Petrovič Jesenovec na duhovit način predstavil Slovenijo, s pomočjo magistrske študentke Tee Vuga smo organizirali *Lov na zaklad* v središču Ljubljane, učitelji smo imeli svojo večerjo v prvem delu tedna, bogat je bil spremljevalni program na Ptuj, ki smo ga sklenili s skupno večerjo. Vsak dan smo se družili med organiziranimi kosili in tudi celoten program smo v petek končali s ceremonialno podelitvijo potrdil o sodelovanju v KIP-u in skupnim kosilom.

Posebno pozornost smo namenili sprotnemu zbiranju in uporabi povratnih informacij vseh udeležencev, zlasti študentk in študentov. Tako smo sredi tedna v Ljubljani del dnevnega programa namenili refleksiji o dosedanjem procesu, zadnji dan, petek, pa smo v celoti namenili poročanju študentov o eni od njihovih skupinskih nalog, razpravi in refleksiji o iztekajočem se

programskem tednu in pričakovanjih za drugo virtualno srečanje 3. julija. Moderatorica omenjenih refleksij in razprav je bila vodja KIP-a doc. dr. Lea Šugman Bohinc.

V sklepni evalvaciji smo udeleženci odgovorili na tri vprašanja.

1. Kaj cenim pri sebi? Željo po spremembi in pomoči ljudem, postati dobra socialna delavka, se učiti o drugih kulturah in stalno izboljševati svojo delovno prakso; osebno pristopnost, empatijo, potrpežljivost, dobronamernost, vztrajnost, ustvarjalnost in iznajdljivost, odpornost, prilagodljivost in prožnost, optimizem, poštenost in zaupanje; sposobnost za povezovanje z drugimi in sodelovanje, aktivno poslušanje, soustvarjanje in improviziranje, upoštevanje povratnih informacij, refleksijo o lastnih občutkih in čustvih v skupinski dinamiki in pri skrbi zase; dovoliti si zapustiti cono udobja; zaupanje v kompetence uporabnikov; spodobnost za dialog z bodočimi socialnimi delavkami in delavci; zaupanje v lastno kariero socialne delavke in prihodnost socialnega dela (kljub pogosti negativni publiciteti in v marsičem slabo delujočem sistemu socialnega varstva).
2. Kaj bom vzel/a s sabo? Optimizem, motivacijo, pozitivnost, navdih, pogum, ljubezen in upanje, ponos in strast glede poklica socialnega dela kljub njegovi zahtevnosti, problemom, nizki plači in omalovaževanju javnosti; občutek, da nisem sam/a in je vredno ostati v tem poklicu; ponos,

Udeleženci in udeleženke intenzivnega programa na Fakulteti za socialno delo.
(Foto: Borut Petrovič Jesenovec)

Program je povezal pet držav: Hrvaško, Nizozemsko, Srbijo, Nemčijo in Slovenijo.

(Foto: Borut Petrovič Jesenovec)

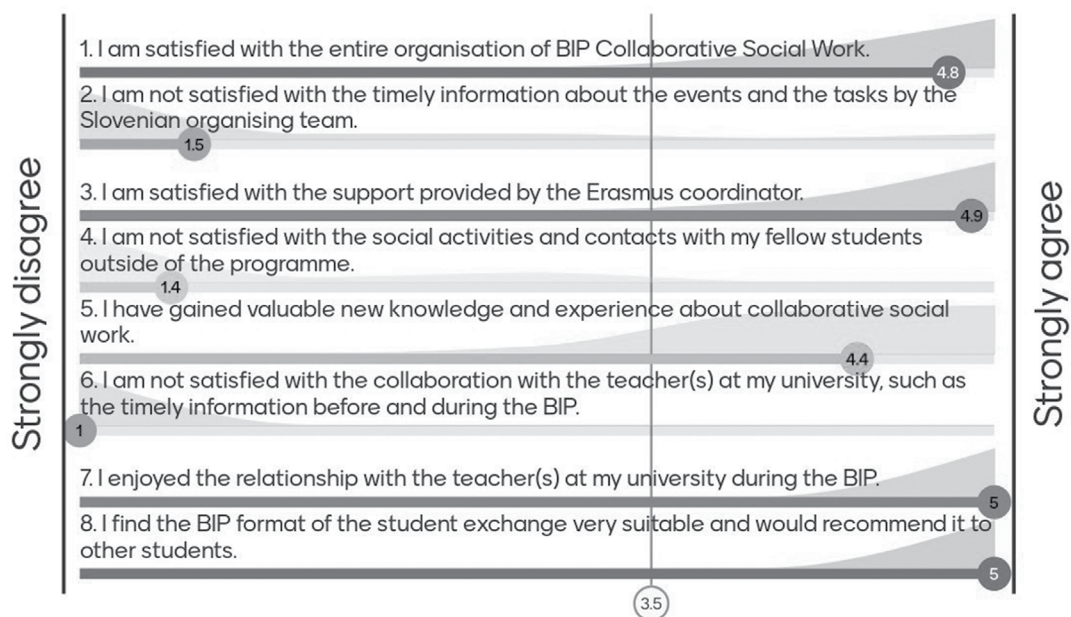
da sem socialna delavka; globlje razumevanje epistemologije socialnega dela; pogum za spreminjanje sveta; več človečnosti in zavedanje pomena izgradnje skupnosti; upanje glede projektov, kot je ta KIP, glede sodelovalnega dela in evropskega dialoga; užitek ob učenju in novih spoznanjih; nova znanja in spretnosti sodelovalnega socialnega dela; zelo prijetne izkušnje; podporo, znanje, hvaležnost; novo znanje glede sistema zaščite otroka v drugih državah; primere, kako izvajati sodelovalno prakso z družinami in s pomembnimi drugimi; izkušnjo obiska Ptuja, ki me motivira za izboljševanje svoje prakse; krasne zamisli za razvoj družinskega laboratorija; zavedanje, da sodelovanje ni vedno preprosto, a nam omogoči vzpostaviti stik; pomen vzeti si čas in priložnosti za refleksijo; pomen poznavanja sebe; navdušenje nad znanjem in drugimi kompetencami študentov in njihovim kritičnim razmišljanjem; spomin na čudovite ljudi in njihove besede, ki jih bom vzel/a s sabo v poklicno življenje; nove povezave in nove prijatelje; izkušnjo, kako dobre občutke vzbudi izrazna umetnost; razumevanje, da sprememba perspektive spremeni mojo delovno prakso.

3. Kaj pričakujem od drugega virtualnega srečanja (*follow-up*)? Da bo kratko in jasno; primeren zaključek in slovo; vzajemna zahvala za to priložnost; podelitev občutkov in misli glede izkušnje v KIP-u; več časa za medsebojno povezovanje študentov; več besed modrosti učitelja Alberta; refleksija in ocena KIP-a; izvedeti, ali so naši predlogi v okviru delavnice na centru za socialno delo na Ptujju že obrodili kakšne sadove; pregled celotnega programa KIP-a; refleksija o učnih izkušnjah; refleksija o majhnih korakih v smeri sodelovalnega socialnega dela; začutiti navdušenje študentov glede njihove vloge socialne delavke/delavca; povzetek tega, o čemer smo se

doslej pogovarjali; razmišljati o učinkih KIP-a na naše vsakdanje življenje; podeliti zamisli glede izboljšanja sodelovalnega pristopa v naših sistemih; refleksija o obdobju treh tednov po koncu programa v Ljubljani; kako vidim sodelovalno socialno delo po treh vmesnih tednih; zabavati se; slišati več zgodb učiteljev in študentov o njihovih praktičnih izkušnjah; podeliti zamisli glede prihodnosti takšnih projektov in sodelovanja; več pogovora o prihodnjem sodelovanju; pogovor o tem, kako nekatere rezultate KIP-a vnesti v predmetnik socialnega dela; jasneje se zavedati, kaj smo pridobili s KIP-om; povezati se in ustanoviti svojo lastno enkratno mednarodno organizacijo.

Na drugem in s tem zadnjem virtualnem srečanju 3. julija smo v manjših skupinah študentov in učiteljev razpravljali v okviru treh vprašanj: 1. Ko se ozremo na teden v Ljubljani, kaj je prva in kaj druga stvar, na katero pomislimo? 2. Katere izkušnje, nove informacije in katera nova razumevanja nam ostajajo v spominu, katera vprašanja ali dileme? 3. Kaj bi morda spremenili glede tega KIP-a in kakšni so naši konkretni predlogi glede prihodnjega sodelovanja naše mreže ali delov naše mreže? Po poročanju o delu skupin in kratki razpravi smo izvedli še eno evalvacijo KIP-a s pomočjo mentimetra. Povprečne ocene strinjanja z osmimi trditvami kažejo na visoko stopnjo zadovoljstva s kombiniranim intenzivnim programom Sodelovalno socialno delo (slika 1).

Slika 1: Rezultati povprečnih ocen strinjanja s trditvami.

Vir: Mentimeter

Udeleženci so na vprašanje, kaj bi, gledano iz današnje perspektive, morda spremenili pri tem KIP-u, odgovorili: ničesar ne bi spremenil/a, to je zelo dobra oblika programa; še več časa bi preživel/a s študenti iz drugih držav;

želel/a bi si še več študentskih pobud in predstavitev; želela bi si, da bi bil program vrsta spretnostnega urjenja, kjer bi vsi bivali na istem mestu; vključiti še kakšno dejavnost za študente (kot je bil Lov za zakladom) zunaj učnega programa; ekskurzijo bi lahko organizirali kak dan pred poslovilno večerjo, da bi imeli študenti dovolj energije za zadnji večer druženja; še bolj vključiti študente v predstavitve in še več poudarka nameniti njihovim izkušnjam; spoznati še kak primer, kot je bil ptujski.

Nemška kolegica z Univerze za uporabne študije v Augsburgu resno razmišlja, da bi v naslednjem študijskem letu organizirala KIP, s katerim bi nadaljevali temo sodelovalnega socialnega dela. Učitelji smo se strinjali, da je format KIP-a zelo primeren za mednarodno sodelovanje, saj je razmeroma preprost, a intenziven, hkrati pa zaradi kratkega trajanja izvedljiv znotraj naših natrpanih urnikov. Študenti iz partnerskih držav so občudovali gostitelje, ker imamo Slovenci samostojno fakulteto za socialno delo, navdušeni pa so bili tudi nad našimi svetlimi, sodobnimi, za oko in bivanje prijetnimi prostori. Nekaj jih je izrazilo željo, da bi prišli k nam študirat socialno delo na drugi stopnji. Pa ne le študenti, tudi nekaj učiteljic, ki v svojih državah bijejo politične, konceptualne, organizacijske in finančne bitke z upravljalci svojih fakultet in univerz, se je raznežilo ob misli, kako bi bilo poučevati v tako urejenem in – v primerjavi z njihovim – znanstveno in strokovno avtonomnem in svobodnem delovnem okolju, kot ga zagotavljata Fakulteta za socialno delo in Univerza v Ljubljani.

Lea Šugman Bohinc